

נערך באשטרה, סביבו מתנהל הקרב הארוכי במשפט הרצח של אלי בולקין

את המשטרה על רגליה. אך בולקין כבר היה אז בידיה.

המשטרה פתחה במעצרים נרחבים בין מכירי, ובחקירה נמרצת שהייתה צריכה להביא להעמדתו לדין. המכוננית האדומה לא התאימה לתיאוריה של הרצח, שהתגבשה כבר אז במוחם של החוקרים.

זאת היתה כנראה הסיבה שהמשטרה לא פתחה בחיפושים אחר המכוננית המיסתורית.

★ ★ ★

סוד המכוננית האדומה

המשטרה היתה יכולה לפתוח בחיפושים בשתי דרכים. אחת מהן: החוקרים היו יכולים לפרסם את הסיפור של רביסרן ריינה, ולבקש את הנהג של המכוננית האדומה להתייצב במשטרה ולהסביר את נסיבות נוכחותו בחולות עכו. קרוב לוודאי שאם לא היתה לנהג שייכות לרצח, הוא היה מתייצב בתחנת המשטרה ומסביר את העניין. היתה גם דרך אחרת, יותר קשה ויותר יעילה: לחפש אחר המכוננית בדרכים מקור בלות. ידוע שמספר מכונניות הספורט הפתוחות בישראל, טקסן יחסית. קרוב לוודאי שאחרי חקירה במשרדי הרישוי, היו החוקרים מאתרים את המכוננית.

האיתור של המכוננית לא היה מצויק מאמץ גדול מזה שהושקע בחקירת 120 העדים שנחקרו בינתיים בפרשת רצח שושנה פליגלמן.

אך המשטרה לא עשתה מאומה בכיוון זה. כשלושה חודשים אחרי הודעתו במשטרה, הופיע בביתו של רביסרן ריינה קצין הרישוי קוקובסקי, ניסה לשכנע אותו שייחכן כי ראה את המכוננית המיסתורית לא שבועיים וחצי או שבועיים וחצי לפני החקירה, אלא שלושה וחצי שבועות לפני. קוקובסקי אף העיד בבית המשפט שריינה הסכים איתו, אך הרביסרן הכחיש את עדותו בתוקף.

קאזיס לא תפס במלאו את משחק התאריכים. לפי טענת ריינה, הוא ראה את המכוננית האדומה ביום השישי, כשבוע וחצי או שבועיים וחצי לפני שהתייצב במשטרה. כלומר, המקרה קרה או ב־7 באוגוסט 1964, או ב־31 ביולי של אותה השנה.

ריינה העיד שקרא באותו זמן עיתונים מדי יום ביומו, ובהם גם את הידיעה הראשונה על מציאת גופתה של נערה בחולות עכו. הגופה התגלתה ב־3 באוגוסט, והידיעות על־כך התפרסמו כבר למחרת היום.

ברור, שאילו ריינה היה רואה את המכוננית האדומה ב־7 באוגוסט, היה יודע כבר על מציאת הגופה באותו המקום, ולא היה קושר את המכוננית את הרצח. כלומר, הוא ראה את המכוננית ב־31 ביולי — ביום ובשעה משוערים של הרצח — או שבוע לפני כן.

את האפשרות השנייה מכחישים ריינה ופליגלמן בתוקף. את האפשרות הראשונה לא תוכל כבר המשטרה לחקור לעולם.

עומד על כך, תיגש אליו ותשים יד על כתפו. ואז ניגש העד אל בולקין, שם יד על כתפו ואמר: זהו זה! נדהמתי, כשאחרי זמן מה קראתי ב"המשטרה" על מיסדר הזיהוי, שהעד זיהה את בולקין, ניגש אליו וזכר את המילים הנכונות בפעם הראשונה."

★ ★ ★

שני קציני צה"ל

עדותו של אברהם ציון הייתה מכה חזקה במבנה התיבועה הרביקומתי. אם רפאל לוי הוא העד היחיד המקשר את בולקין עם מקום הפשע והנרצח, במועד קרוב לרצח, הרי מיסדר הזיהוי מקשר את לוי עם בולקין עצמו.

ברור לגמרי, שאם קאזיס יצליח לשכנע את השופטים שמיסדר הזיהוי לא היה כשר, ושלאמיתו של דבר לוי לא זיהה את בולקין, אז לא יהיה ערך לעדותו של לוי.

לעדויותיו של אברהם ציון יש משקל כבד במיוחד: הוא הפסיק בינתיים לעבוד במשרדו של קאזיס, הפך לאיש התיבועה: הוא עובד בפרקליטות מחוז תל־אביב.

אך לא היתה זו מכה ראשונה בתיבועה, מאז פתחה ההגנה בחקירת עדיה. העדות הסנסאציונית הושמעה שבוע לפני הישיבה האחרונה, כשעל דוכן העדים התייצבו שני אנשי צה"ל, רביסרן מאיר ריינה וסרן אפרים פלג.

העיד מאיר ריינה:

"בקיץ 1964 נהגתי להתרחץ בחוף ארגמן בעכו, אך רק בימי שישי בשבוע. בדרך כלל נסעתי עם עוד זוג חברים, סרן אפרים פלג ואשתו.

"אני זוכר שבימים 19 או 18 באוגוסט 1964 התייצבתי במשטרה בעכו ומסרתי עדות, ביוזמתו. יחד איתי מסר עדות גם סרן פלג. זה היה לאחר שקראתי בעיתונות מספר פעמים על רצח שושנה פליגלמן.

"באחד מימי השישי, כשבוע וחצי או שבועיים וחצי לפני מסירת הידיעה במשרד, כאשר חזרתי עם משפחתי ומשפחת פלג מחוף ארגמן לחיפה, תוך נסיעה, ראיתי מכוננית פרטית בצבע אדום, מיד אחרי מעבר פסי הרכבת של עכו. מימין לדרך, כעשרים מטר משפת הכביש. הדבר הזה בלט, מכיוון שהמקום שם אינו מיושב ואין בו שום דבר העשוי לעניין משהו במיוחד.

"אני הפניתי את תשומת לב הנוסעים איתי למכוננית האדומה. זה היה בערך ב־שעה חמש וחצי, וראיתי בתוך המכוננית זוג. זאת היתה מכוננית ספורט ללא גג.

"לאחר שקראתי על הרצח, וכששמתי לב במיוחד למקום שבו נמצאה הגופה וליום המשוער של הרצח, נזכרתי שהמכוננית עמדה קרוב למקום זה."

הודעה זו, שנמסרה למשטרת עכו ב־בוקר ה־19 באוגוסט, היתה צריכה להקפיץ

מי החשוד? המזהה השני עובר על פני שורת הניצבים. עד זה לא נזכר כלל בטענות התיבועה, אך יופיע כנראה כעד מטעם ההגנה. הוא חלף על פני הניצבים מולו פעם אחר פעם, אך לא החליט על מי להצביע.

„זהו זה!“ קבע המזהה לבסוף, הניח את ידו, לפי כללי הזיהוי, על כתפו של החשוד ברצח. לא היה זה אלי בולקין. גם שני מזהים אחרים שהזמנו לא זיהו את הנאשם, הניחו את ידם על כתפיהם של חשודים אחרים

מיסדר הזיהוי נערך עלידי המשטרה כעבור שלושה שבועות נוספים, ב־13 בספטמבר. מודע לא ערכה המשטרה את מיסדר הזיהוי מיד אחרי שקיבלה את ההודעה החשובה הזו?

קאזיס לא העמיד עד עתה את השאלה בפני התיבועה. הוא התקף את מיסדר הזיהוי עצמו. אברהם ציון, משפטן צעיר ושחור־שיער, סיפר בשבועה על מהלך המיסדר:

"באותו יום באתי למיסדר הזיהוי יחד עם קאזיס. עבדתי אז אצלו כמתמחה. אחרי מיסדר הזיהוי הנה כתבתי דו"ח, בו תארתי את הנקודות העיקריות של אותו מיסדר.

"הגענו למשטרת דיזנגוף, ושם כבר ישבו המועמדים למיסדר. לדעתי לא היה דמיון בין היושבים לבין החשוד. הם לא היו אנשים בריאים, ואף אחד לא הגיע לגובה של 1.90 מטר, שהוא גובהו של הנאשם. היו ביניהם קטנים ורזים, שלא היה מקום להעמידם במיסדר. מר קאזיס ביקש ממני להצטרף למיסדר, והעמיד גם אותי בשורה. עמדתי ליד בולקין.

"המיסדר התחיל בהבאת נהג הטקסי. הוסבר לו לשם מה הוא בא, והוא החל לעבור על פני השורה ביסודיות. אחרי זה הוא התייצב כארבעה מטר מאיתנו, פנה אלינו בחצי גוף והצביע ביד בכיוון האזור שלנו. אני חושב שזהו זה, אמר האיש. אז חשבתי שזה זיהוי. עכשיו אני יודע שזה לא היה זיהוי אמיתי.

"מיד אחרי זה, המפקח ברנדט, שערך את המיסדר, פנה אל הנאשם: בולקין, האם יש לך שאלות? קאזיס קפץ על הרגליים וצעק: בולקין, אין לך שום שאלות.

"אחרי־כך בא קאזיס בטענות לברנדט, שקרא לבולקין בשמו לפני שהעד זיהה אותו. כרי שיהיה זיהוי צריך העד לגשת ישר לנאשם, לשים יד על כתפו ולהכריז: באופן חרימשמעי: זהו זה!

"התפרץ ויכוח בין קאזיס לברנדט וכי סימו פנה ברנדט ללוי: אם עורך־הדין

קאזיס: כל הזמן? לוי: לא!

קאזיס: חצי שעה, רבע שעה, כמה בערך? לוי: לא חצי שעה, אולי שנייה או שתיים.

קאזיס: ואחרי זה אתה טוען שהכרת אותו?

לוי: כן אני בטוח שזהו האיש.

קאזיס: יש לך כוח זכרון חזק? לוי: מצוייני!

קאזיס: האם נכון שבאו אליך הביתה אנשי משטרה לקחת ממך הודאה על הנסיעה הזאת?

לוי: כן!

קאזיס: הם ישבו מולך ליד השולחן, נכון?

לוי: כן, ישבנו ושוחחנו.

קאזיס: כמה זמן. שתיים, שלושה? לוי: אולי שעה.

קאזיס: וכך הזמן אתה התבוננת בהם? לוי: כמעט כל הזמן.

קאזיס: כמובן, אתה זוכר אותם ה'טב? לוי: במח שאני זוכר אותם.

קאזיס: אז מי היה שם? לוי: קוקובסקי ושי.

קאזיס: אין נראה שי, אתה זוכר? לוי: הוא בלונדי כזה.

קאזיס: אז אני מודיע לך שקוקובסקי לא היה אצלך אז בכלל, ושי הוא לא בלונדי.

★ ★ ★

כשרות הזיהוי

יך הקרב המרכזי על העדות הראשית הנו התנהל רק בישיבה האחרונה של בית־המשפט, ביום השני השבוע. לפי חבר השופטים הועמדה כשרותו של מיסדר הזיהוי, בו היה צריך רפאל לוי לזהות את בולקין בפעם הראשונה.

השאלה שלא התבררה עד עתה, קשורה עם תאריכי מהלך החקירה. לוי מסר את הודעתו הרשמית במשטרה ב־23 באוגוסט, למעלה משלושה שבועות אחרי שהסיע, לדבריו, את הוגג לחיפה, ועשרה ימים אחרי שהתפרסמו הידיעות הראשונות על הרצח.

בפנים מכוסות עומדים המועמדים לזיהוי, לפי דרישתו של מזהה נוסף: סרן משרד מוניות של חברת אריה, שמכר את הכרטיסים לזוג שנטע במונית לחיפה. הוא נימק את דרישתו לכיסוי הפנים בכך שבמשטרה הראו לו את תמונתו של החשוד. גם משפטנים אחרים שללו את מהימנות מיסדר־הזיהוי.